

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 13.11.2007
COM(2007) 700 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM
PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI**

**Pilnīga digitālo dividenžu priekšrocību izmantošana Eiropā:
vienota pieeja digitālās pārslēgšanās atbrīvota radiofrekvenču spektra izmatojumam**

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM
PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI**

**Pilnīga digitālo dividenžu priekšrocību izmantošana Eiropā:
vienota pieeja digitālās pārslēgšanās atbrīvota radiofrekvenču spektra izmatojumam**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	Digitālās pārslēgšanās priekšrocība: „digitālās dividendes”	3
2.	Kas ir digitālā dividende?.....	3
3.	Resurss, kam raksturīga īpaša sabiedrības, kultūras un ekonomikas vērtība	4
4.	Tikai nodrošinot ES mēroga koordināciju, iespējams izmantot visu digitālās dividendes potenciālu.....	6
5.	Ceļā uz vienotu radiofrekvenču spektra plānu	8
6.	Secinājums	10

1. DIGITĀLĀS PĀRSLĒGŠANĀS PRIEKŠROCĪBA: „DIGITĀLĀS DIVIDENDES”

Līdz 2012. gada beigām pārejot no analogās uz digitālo zemes televīziju¹, augstāka datu pārraides efektivitāte nodrošinās to, ka Eiropā atbrīvosies līdz šim nepieredzēti plašu radiofrekvenču spektra diapazonu. Minēto radiofrekvenču spektru dēvē par „**digitālo dividendi**”.

Digitālā dividende ir **unikāla iespēja apmierināt strauji augošo pieprasījumu pēc bezvadu sakaru pakalpojumiem**². Tā atbrīvo pietiekami plašu radiofrekvenču spektra diapazonu, lai apraidītāji būtiski pilnveidotu un paplašinātu pakalpojumus, vienlaikus nodrošinot, ka šo vērtīgo resursu var izmantot arī citu būtisku sociālu un ekonomisku problēmu risināšanai, piemēram, „**digitālās plaisas**”³ pārvarēšanai izmantotu platjoslas pakalpojumu izvietojumam. Digitālā plaista, iespējams, rada situāciju, kurā ieguvēji ir visas ieinteresētās puses. Šajā jomā īstenoti pasākumi papildinātu iniciatīvu i2010⁴, kas ietilpst atjaunotajā **Lisabonas programmā**, kurā, uzskatot, ka IST ir inovāciju un produktivitātes guvumu lielākais virzītājspēks, uzsvērtā IST labvēlīgā ietekme uz izaugsmes un nodarbinātības palielināšanu.

Tomēr digitālās dividendes priekšrocības pilnīgi var izmantot tikai tad, ja uzmanības centrā atrodas tāda vislietderīgākā lietojuma meklējumi, kas radiofrekvenču spektram būtu piemērots bez īpašiem priekšnosacījumiem. Šajā paziņojumā ierosināta saskaņota **ES mēroga** rīcība, lai nodrošinātu **optimālu dividendes izmantojumu** kā no sabiedrības interešu, tā arī no ekonomikas viedokļa.

2. KAS IR DIGITĀLĀ DIVIDENDE?

Digitālā dividende ir radiofrekvenču spektra diapazons, kas atrodas abpus (**virs un zem**) tā radiofrekvenču spektra diapazona⁵, kurš vajadzīgs, lai esošos apraides pakalpojumus sniegtu pilnīgi digitālā vidē, tostarp izpildot spēkā esošo pienākumu sniegt sabiedriskos pakalpojumus⁶.

Vairāk TV kanālu, izmantojot šaurāku radiofrekvenču spektra diapazonu

Tirdzniecībā pieejamas digitālās kompresijas sistēmas jau tagad nodrošina 6 līdz 8 standarta TV kanālu pārraidi radiofrekvenču spektra diapazonā, ko agrāk aizņēma viens analogās TV kanāls⁷; domājams, nākotnē šādi atbrīvos arvien vairāk radiofrekvenču spektra. Piemēram, Apvienotā Karaliste plāno izveidot 45 TV kanālus daudz šaurākā radiofrekvenču spektra diapazonā, nekā līdz šim izmantots 7 valsts analogās apraides kanālu vajadzībām⁸, turklāt tā apsver atbrīvotajā frekvenču diapazonā papildus izveidot līdz divdesmit televīzijas kanālu.

¹ COM(2005) 204 — Paziņojums par pārejas paātrināšanu no analogās uz ciparu apraidi.

² To atzinis arī Eiropas Parlaments; skatīt EP rezolūciju „ES politika attiecībā uz radiofrekvenču spektru” (14.2.2007.).

³ COM(2006) 129 „Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā”.

⁴ COM(2005) 229 „Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai”.

⁵ Daļa 174—230 MHz (VHF) radiofrekvenču spektra un daļa 470—862 MHz (UHF) radiofrekvenču spektra.

⁶ Turklāt vairākas dalībvalstis noteikušas t.s. „starp spektru” (jeb „balto laukumu” starp diviem TV pārklājuma zonām) kā iespējami būtisku papildinājumu digitālajai dividendei.

⁷ Augstas izšķirtspējas TV gadījumā radiofrekvenču spektra atbrīvošanās ir mazāka, jo jāpārraida vairāk informācijas. Tomēr arī tai ir vajadzīgs mazāk radiofrekvenču spektra nekā analogajai televīzijai.

⁸ Pirms digitalizācijas, kuras laikā 5 valsts kanāli Apvienotajā Karalistē un atsevišķi reģionālie kanāli, kas izmantoja vienam līdz diviem valsts kanāliem līdzvērtīgu radiofrekvenču spektra diapazonu.

Citiem vārdiem, digitālajai dividendei būtu jāpārsniedz radiofrekvenču spektra diapazons, kas patlaban lielākajā daļā dalībvalstu ir pieejams GSM.

„Kvalitatīvāks” radiofrekvenču spektrs

Radiofrekvenču joslu fizikālās īpašības nav vienādas: augstākas radiofrekvences signāls pārvar mazāku attālumu un sliktāk šķērso ēku sienas, savukārt zemākas radiofrekvences signālam ir mazāka jauda, turklāt tas rada vairāk traucējumu. Digitālās dividendes radiofrekvenču spektrs ir īpaši pievilcīgs, jo tas ietilpst „labākajā” spektra, kurš atrodas starp 200 MHz un 1 GHz, tā nodrošinot optimālu datu pārraides ātruma un pārklājuma attiecību. Tā teicamo signāla pārraides īpašību dēļ plašāka pārklājuma nodrošināšanai vajag mazāk infrastruktūras; tas samazina izmaksas un uzlabo pakalpojumu kvalitāti, it īpaši nodrošinot iekšējos sakarus ēkā un nodrošinot sakarus nomaļu lauku apvidu iedzīvotājiem.

Patlaban vērojama liela radiofrekvenču spektra fragmentācija

Digitālo dividendi veidojošais radiofrekvenču spektrs patlaban ir sadalīts relatīvi šaurās frekvenču joslās, izkliedēts daudzās frekvencēs un ir cieši saistīts ar digitālās apraides kanāliem. Tās ir ITU Reģionālajā radiosakaru konferencē pieņemtā radiofrekvenču spektra risinājuma sekas; pēc konferences, pamatojoties uz tradicionālo apraides izmantojumu, izstrādāja starptautisku plānu — 2006. gada Ženēvas nolīgumu⁹. Ženēvas nolīgums paredz zināmu rīcības brīvību, lai radiofrekvenču spektru padarītu pieejamu citiem izmantojumiem. Tomēr šo rīcības brīvību ierobežo pašreizējie tehniskie apstākļi, un faktiski pašreizējā situācija neietekmē minētā radiofrekvenču spektra piešķiršanu efektīvākiem alternatīviem izmantojumiem.

3. RESURSS, KAM RAKSTURĪGA ĪPAŠA SABIEDRĪBAS, KULTŪRAS UN EKONOMIKAS VĒRTĪBA

Digitālā dividende jāuzlūko arī plašākā radiofrekvenču spektra piegādes un pieprasījuma kopējā līdzsvara kontekstā. Tas ir ierobežots sabiedrības resurss, pēc kura modernā sabiedrībā pieprasījums arvien aug: tas ir visu veidu bezvadu pakalpojumu pamatā, proti, no profesionāla izmantojuma (piemēram, radionavigācija, satelītu sistēmas vai radari) līdz patērētājiem paredzētiem lietojumiem (piemēram, apraide vai fiksētie un mobilie sakari). Lēš, ka no radiofrekvenču spektra izmantošanas atkarīgo elektronisko sakaru pakalpojumu kopējā vērtība ES pārsniedz 250 miljardus euro, kas ir aptuveni 2,2 % no Eiropas gada IKP. Iniciatīvā i2010 atzīts, ka radiofrekvenču spektrs ir būtisks izaugsmes virzītājspēks; minētajā iniciatīvā uzsvērts, ka radiofrekvenču spektra efektīvāka pārvaldība rosinās inovācijas IST jomā un palīdzēs sniegt finansiāli pieejamākus pakalpojumus Eiropas iedzīvotājiem.

Tāpēc sabiedrības interesēs ir digitālo dividendi pārvaldīt pēc iespējas efektīvāk un praksei pietuvinātāk, tā apmierinot pēc iespējas lielāku pieprasījuma daļu, kā arī novērst šķēršļus, kas stājas ceļā efektīvam digitālās dividendes izmantojumam. Šis ir viens no ES radiofrekvenču spektra politikas pamatmērķiem un viens no svarīgākajiem Komisijas priekšlikumiem, kas ierosināts patlaban notiekošajā elektronisko sakaru pakalpojumu normatīvo aktu pārskatā.

Ja digitālā dividende ir pienācīga strukturēta, iespējamā izmantojuma klāsts ir ļoti plašs, jo gandrīz visi zināmie bezvadu lietojumi varētu izmantot šo radiofrekvenču spektra daļu. Tomēr

⁹ COM(2005) 461 „ES frekvenču spektra politikas prioritātes attiecībā uz digitālo pārslēgšanos saistībā ar gaidāmo ITU Reģionālo radiosakaru konferenci 2006. gadā (RRC – 06)”. Sīkāku informāciju par konferenci skatiet <http://www.itu.int/ITU-R/conferences/rrc/rrc-06/index.asp>.

visdaudzsološākais potenciāls raksturīgs **elektroniskajiem sakaru pakalpojumiem**¹⁰. Ir vismaz trīs lielas pakalpojumu grupas, kurām būtu piemērots digitālās dividendes radiofrekvenču spektrs. Vairākas dalībvalstis jau apsver tālāk raksturotās iespējas.

- (1) **Bezvadu platjoslas sakari.** „Universālu platjoslas pieejamību visiem” — tas ir nākamais jautājums, kas jārisina informācijas sabiedrībai. Bezvadu pieeja, domājams, ir visdaudzsološākais līdzeklis, ar ko iespējams novērst atšķirības platjoslas pakalpojumu jomā un pārvarēt „**digitālo plaisu**”, it īpaši nomaļos un lauku apvidos¹¹. Piekļuve platjoslas sakariem var būtiski ietekmēt Eiropas ekonomikas **konkurētspēju**¹² produktivitātes pieauguma un sociālās ietekmes ziņā. Bezvadu tehnoloģija ir arī alternatīva platforma, kas palielinātu konkurenci un paātrinātu platjoslas pakalpojumu ieviešanu. Bezvadu platjoslas sakari spētu nodrošināt būtisku **sabiedrības drošības** lietojumu (piemēram, sabiedrības aizsardzības un katastrofu seku likvidēšanas (*PPDR*) pakalpojumu) savstarpēju savietojamību Eiropas Savienībā. To pašu radiofrekvenču spektru varētu izmantot, lai palielinātu **mobilo sakaru pārklājumu** un ilgtermiņā apmierinātu arvien augošo pieprasījumu pēc **ātrdarbīgiem mobilajiem datu pakalpojumiem**. Platjoslas pakalpojumus var izmantot arī jauniem inovatīviem apraides pakalpojumiem.
- (2) **Zemes apraides platjoslas papildu pakalpojumi.** Pārejot uz digitālās un augstas izšķirtspējas tehnoloģijas pakalpojumiem, apraide ieiet intensīvas datu pārraides un modernu inovāciju laikmetā. Apraides kanālu skaita palielināšana paver durvis lielākai **plašsaziņas līdzekļu dažādībai, plašsaziņas līdzekļu satura izveides** pieaugumam, kā arī **kvalitatīvākiem un interaktīvākiem pakalpojumiem, kas paredzēti skatītājiem**. Tāpēc apraidītājiem būtu jāspēj gūt tiem pienākošos digitālās dividendes daļu, tā saņemot atalgojumu par digitālās pārslēgšanās procesā ieguldītajiem pūliņiem un līdzekļiem.
- (3) **Mobilā multivide. Mobilā televīzija** un ar satelītiem saistīti apraides pakalpojumi ir **inovatīvākie IST nozares lietojumi**, kam arī nākotnē ir vērienīgas iespējas¹³.

Turklāt ir arī citas izmantojumu grupas, kas jau darbojas vai varētu darboties digitālās dividendes radiofrekvenču spektrā, proti, radiofrekvenču spektra izmantošana bez licences¹⁴ (piemēram, ierīces, kurām raksturīgs neliels signāla pārraides attālums un zema pārraides jauda un kuras izmanto ļoti šauru radiofrekvenču spektra diapazonu, proti, medicīniskās telemetrijas ierīces, dzirdes aparāti vai radiofrekvenču identifikācijas (RFID) tehnoloģijas, kuru izaugsmi un jaunu lietojumu izveidi turpmākajos gados varētu lavēt Eiropā pašlaik spēkā esošais UHF joslas radiofrekvenču spektra piešķirums).

¹⁰ Kā izklāstīts Francijas 2007. gada 10. oktobra ziņojumā „Commission consultative des radiocommunications”, ziņojums atrodams http://www.arcep.fr/uploads/tx_gspublication/rapport-ccr-151007.pdf.

¹¹ ES-25 dalībvalstīs platjosla vidēji bija pieejama vairāk nekā 90 % pilsētas iedzīvotāju, taču lauku iedzīvotājiem šī pieeja sasniedz tikai 71 % (Komisijas aplēses, 2007. gada janvāris).

¹² Platjoslas pakalpojumi ir zināšanu ekonomikas pamata infrastruktūra, turklāt, tā kā pēdējos desmit gados tie ir bijuši ir galvenais virzītājspēks pusē moderno valstu, tie būtiski ietekmē IST ekonomisko nozīmi.

¹³ Piemēram, vien mobilās televīzijas lēstā tirgus vērtība 2011. gadā būs 7 līdz 20 miljardi euro, turklāt tā pasaulē būs pieejama 200 līdz 500 miljoniem klientu (*McKinsey Quarterly*, 2006. gada marts).

¹⁴ Jāizstrādā arī noteikumi par atsevišķiem analogajiem lietojumiem, kuru ekspluatācija patlaban notiek UHF joslā: piemēram, programmas izstrādes un īpašo pasākumu (*Programme Making and Special Events, PMSE*) pakalpojumi vai bezvadu mikrofonu.

Ir jāapzinās visas digitālās dividendes priekšrocības: tā ir sabiedrības resurss ar īpaši augstu sociālo, kultūras un ekonomikas potenciālu; piemēram, nesen sagatavotais novērtējums liecina, ka tikai Apvienotās Karalistes ekonomiskais guvums 20 gados būtu lēšams 7,5 līdz 15 miljardu euro apmērā¹⁵.

4. TIKAI NODROŠINOT ES MĒROGA KOORDINĀCIJU, IESPĒJAMS IZMANTOT VISU DIGITĀLĀS DIVIDENDES POTENCIĀLU

Eiropai ir jānodrošina optimāls digitālās dividendes izmantojums. Tuvākajos mēnešos un gados pieņemtie lēmumi par digitālās dividendes organizāciju, piešķiršanu un piesaistīšanu ietekmēs ne tikai Eiropas informācijas un plašsaziņas līdzekļu sektora konkurētspēju, bet arī Eiropas spēju radīt jaunievedumus, kas atrisinātu sociālās un ekonomiskās grūtības.

Digitālā dividende nepazīst robežu

Valstu robežas nespēj aizturēt radioviļņus, proti, jo lielāka pārraides jauda, jo tālāk signāls izklūst ārpus plānotās pārklājuma zonas, tā riskējot nodarīt kaitējumus sistēmām, kas darbojas tajā pašā vai kaimiņu radiofrekvenču joslā. Radiofrekvenču spektra pārvaldības un pārrobežu koordinācijas tehniskais pamatojums ir fakts, ka nedrīkst pieļaut kaitējuma rašanos. Tas arī bija iemesls, kāpēc risinājās starptautiskas sarunas par 2006. gada Ženēvas nolīgumu.

Jānovērš šķēršļi, tādējādi paverot iespēju izmantot visas digitālās dividendes priekšrocības

Kā minēts iepriekš, digitālās dividendes skartās UHF joslas — saskaņā ar 2006. gada Ženēvas nolīguma radiofrekvenču spektra plānu — patlaban šauros segmentos ir izkliedētas plašajā radiofrekvenču spektra diapazonā. Tāpēc ir sarežģīti vai pat neiespējami dividendi izmantot arī citos veidos. Atbrīvotās radiofrekvenču spektra joslas bieži vien ir pārāk šauras, lai tās tiešām būtu rentablas jaunajiem pakalpojumiem, un to attīstību arvien palēnina fakts, ka 2006. gada Ženēvas nolīgumu valstis neievieš vienoti. Rezultātā inovatīvu digitālās dividendes izmantojumu (ja vien to vispār iespējams nodrošināt) kavēs zema radiofrekvenču spektra efektivitāte, turklāt izmantotais aprīkojums ir jāpielāgo vietējiem apstākļiem.

Radiofrekvenču spektra politikas grupas rīkotajā apspriedē, kas risinājās šā ziņojuma par digitālo dividendi sagatavošanas laikā¹⁶, konstatēja, ka **daudzi potenciālie dividendes izmantojumi nemaz neradīsies, ja dalībvalstīs neuzlabos spektra piekļuves koordināciju.** Savukārt tas samazinās digitālās dividendes kopējo vērtību. Šā, vislielākā, šķēršļa pārvarēšanas labad ir „jāattīra” **digitālās dividendes radiofrekvenču spektrs**, lai uzlabotu tā izmantojamību un **saskaņotību arī aiz robežām.** To iespējams panākt, īstenojot **2006. gada Ženēvas nolīgumu**, proti, jārīkojas, ņemot vērā ar kaimiņvalstīm noslēgtos starptautiskos nolīgumus un ieviešot nelielus pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu ES iekšējās prasības. Taču tas ir **iespējams tikai tad, ja dalībvalstis sadarbosies** un ja nostiprinās **ES nozīmi** digitālās dividendes **radiofrekvenču spektra plānošanā.**

Turklāt nostiprināta ES radiofrekvenču spektra koordinācija veicinātu **savstarpēju saderību ES mērogā**, tā vienotajā tirgū samazinot konkurences **kropļojumus** — tas nāktu par labu atsevišķiem sektoriem vai tirgus dalībniekiem — un esošajiem un jaunajiem tirgus dalībniekiem paverot iespēju ieviest inovatīvus bezvadu pakalpojumus.

¹⁵ Ofcom, Apvienotās Karalistes digitālās dividendes pārskata projekts. Plānu uzskata par „konservatīvu”.

¹⁶ RSPG Atzinums par ES radiofrekvenču spektra politikas ietekmi uz digitālo dividendi. Pilns teksts atrodams http://rspg.ec.europa.eu/doc/documents/opinions/rspg07_161_final_op_digdiv.pdf.

Apjomradīti ietaupījumi un darbības joma ir izšķirošs daudzu iespējamo digitālās dividendes izmantojumu aspekts

Patlaban Eiropā un pasaulē visvairāk līdzekļu iegulda jaunās bezvadu tehnoloģijās. Digitālās dividendes gadījumā daudzi potenciālie lietojumi ir plaša patēriņa pakalpojumi, kuriem — lai rosinātu jaunu tehnoloģiju ieviešanai vajadzīgo ieguldījumu rašanos — izšķirošs aspekts ir Eiropas koordinācijas ietekmē izveidots efektīvs **iekšējais tirgus**. **Inovācijas**, kas ir viens no Lisabonas programmas stūrakmeņiem, maksimālu atbalstu var saņemt tikai tad, ja dalībvalstis rīkojas vienoti, tā nodrošinot, lai uz piekļuvi digitālajai dividendei attiektos vienoti un elastīgi nosacījumi. Koordinācija labvēlīgi ietekmētu arī jaunu un izturīgu rūpniecības un uzņēmējdarbības produktu izveidi un ekonomikas izaugsmi. Ja netiks novērsta digitālās dividendes fragmentācija, jauni lietojumi visticamāk būs tikai vietēja mēroga vai šauri specializēti lietojumi, kam varētu trūkt panākumu gūšanai nepieciešamā vērienīguma. Saskaņota ES pieeja palīdzēs samazināt reģionālās atšķirības, kas valda patlaban īstenotajās ES stratēģijās (piemēram, e-veselība, e-izglītība un citi sabiedrībai vajadzīgi pakalpojumi).

Salīdzinājumam: ārpus Eiropas gūtie panākumi digitālās dividendes jomā

Digitālās dividendes nozīmīgums arī ārpus Eiropas ir piesaistījis lielu uzmanību, un daudzu citu pasaules reģionu valstu valdība jau ir atzinusi, ka digitālā dividende tiešām ir būtisks aspekts.

- ASV aptuveni pusi UHF radiofrekvenču spektra apraidītāji atbrīvos pēc atteikšanās no analogās televīzijas, kas notiks 2009. gadā, turklāt minētā UHF spektra daļa kā digitālā dividende jau rezervēta, lai līdz 2008. gada janvārim to varētu piešķirt jauniem pakalpojumiem (galvenokārt izmantojot no tehnoloģijām neatkarīgas izsoles). Turklāt patlaban rit normatīvo plānu sagatavošana, lai „intelektuālajām” ierīcēm atļautu izmantot tā saucamo „balto zonu”, kas atrodas starp TV pārraides staciju pārklājuma zonām.
- Japānā ievērojams apraides radiofrekvenču spektra diapazons vai nu jau ir atbrīvots, vai arī patlaban tiek apsvērta no tehnoloģijām neatkarīga atbrīvošana, to ievievojot izsolē¹⁷.

Pēc iepriekš minēto pasākumu īstenošanas šīs valstis varēs izveidot jaunus un inovatīvus pakalpojumus un lietojumus (piemēram, mobilo multivīdi, platjoslas bezvadu piekļuvi, integrētas infrastruktūras sabiedrības aizsardzībai un katastrofas seku likvidēšanai), tā paaugstinot to konkurētspēju attiecīgajās nozarēs.

Vienota pieeja digitālajai dividendei stiprinās Eiropas konkurētspēju pasaules tirgū un nostiprinās tās pozīcijas telesakaru un IT nozarē. Tā nodrošinās arī digitālās dividendes radiofrekvenču spektra atbilstību Eiropas prasībām, vienlaikus izvairoties no tā, ka „spēles noteikumus diktē” citur pasaulē īstenoti veiksmīgi lietojumi.

Eiropa nevar atļauties šajā nozarē ieņemt vien skatītāja vietu. Ir būtiski rast stratēģisku risinājumu galvenajiem digitālās dividendes jautājumiem.

¹⁷ Aptuveni 50 līdz 60 MHz.

5. CEĻĀ UZ VIENOTU RADIOFREKVENČU SPEKTRA PLĀNU

Digitālās dividendes radiofrekvenču spektra „attīrīšana”

Pienācīga radiofrekvenču spektra plānošana ir neatsverams aspekts, lai nodrošinātu optimālu digitālās dividendes izmantojumu un novērstu visus tehniskos šķēršļus, tā radot līdzvērtīgus apstākļus iespējamiem lietotājiem.

Iepriekš veiktie Komisijas ierosinātie pētījumi¹⁸ nepārprotami liecina, ka kaitējuma radīto problēmu dēļ standarta apraides pakalpojumus un cita tipa sakaru tīklos sniegtos pakalpojumus nevar sniegt vienā radiofrekvenču spektra joslā. Šo problēmu var pārvarēt, identificējot kaimiņjoslas vai cieši saistītas **radiofrekvenču spektra joslas**, tā izveidojot līdzīga **tipa sakaru tīklu** izmantojošas **pakalpojumu grupas**. Tomēr patlaban vērojamās digitālās dividendes fragmentācijas dēļ pakalpojumus nav iespējams grupēt kopējās joslās. Tā kā radiofrekvenču spektra plānošana ir saistīta ar ievērojamu pārrobežu atkarību, tikai saskaņota visu dalībvalstu rīcība spētu radīt pakalpojumu grupēšanai labvēlīgu situāciju.

Vienota pieeja

Komisija ierosina sadarboties, lai izveidotu **vienotu ES mēroga radiofrekvenču spektra plānu**. Minētā pieeja palielinās **radiofrekvenču spektra** izmantojuma **efektivitāti**, kā rezultātā tā pārsniegs valsts mērogā sasniedzamo efektivitātes rādītāju, tādējādi palielinot digitālās dividendes kopējās iespējas un paplašinot izmantojumu klāstu.

Elastīga pieeja atšķirībām dalībvalstu līmenī

Komisija atzīst, ka atkarībā no konkrētās apraides vides un zemes televīzijas izmantojuma pakāpes dalībvalstu situācija radiofrekvenču spektra jomā var atšķirties, it īpaši paturot prātā pienākumu sniegt sabiedriskos pakalpojumus. Vērā jāņem arī fakts, ka krietni atšķiras dalībvalstu izstrādāto digitālās pārejas plānu laika grafiks un stratēģija. Tāpēc vienotais radiofrekvenču spektra plāns ir jāievieš **pakāpeniski**, paredzot pietiekamu **rīcības brīvību**, lai izpildītu valsts likumiskās prasības, piemēram, apmierināt sabiedrības un tirgus pieprasījumu. Ņemot vērā tehnoloģijas straujo attīstību, visi vienotā radiofrekvenču spektra plānošanas pasākumi ir jāturpina uzraudzīt, lai vajadzības gadījumā varētu ieviest situācijai atbilstīgas izmaiņas.

Sagatavošanās

Lai atbrīvotu ceļu harmonizētai radiofrekvenču spektra joslu grupēšanai, Komisija ierosina ar sagatavošanās pasākumiem sākt risināt virkni **svarīgu jautājumu**. Tas paredz noteikt ikvienas apakšjoslas — kurā darbojas atsevišķa veida tīkli un saistīto pakalpojumu grupas — radiofrekvenču diapazonu, robežas un piekļuves nosacījumus, kā arī novērtēt laika grafiku un līdzekļus, kas vajadzīgi elastīgai un reālajiem apstākļiem atbilstīgai pārejai uz harmonizētu grupu izveidi. Sagatavošanās posmā jānovērtē arī administratīvās un tehniskās izmaksas, kas rodas tad, ja pakalpojumi jāpārvieto uz citām radiofrekvenču joslām; jānovērtē arī iespēja samazināt izmaksas. Būs svarīgi arī sagatavot ceļu drošai un atbildīgai infrastruktūras risinājumu attīstībai un ieviešanai un izpētīt risinājumu ietekmi ilgtermiņā.

¹⁸ CEPT Ziņojums, ar ko atbild uz Komisijas uzdevumu par tehniskiem apsvērumiem attiecībā uz iespējamo digitālās dividendes harmonizāciju iespējām (A daļa un B daļa).

Pēc tam, kad būs izpildīti visi priekšnosacījumi pārejai uz harmonizētu pieeju, Komisija ar saistošu Kopienas tiesību aktu pieņemtu lēmumu par grupu izveidi.

„Lietojumu grupu” izveide kopējās radiofrekvenču spektra joslās

Ierosināto radiofrekvenču spektra grupēšanu veic lielākajā digitālās dividendes daļā, proti, UHF joslā¹⁹. Tā nodrošinātu kvalitatīvu radiofrekvenču spektra organizāciju, uz kuru var pamatoties, izstrādājot valsts un ES plānu, kas valstij sniedz zināmu rīcības brīvību, proti, katrā grupā īstenotā ES harmonizācijas pakāpe var atšķirties cita no citas.

Grupu izveides pamatā ir jābūt trim apakšjoslām, kas paredzētas trim populārākajiem tīkla veidiem. Katras apakšjoslas tīklu veids	Radiofrekvenču spektra plānošanas koordinācijas pakāpe
1) <u>Augstas pārraides jaudas vienvirziena darbības tīkli</u> (t.i., galvenokārt fiksētajiem apraides pakalpojumiem): šī UHF joslas daļa jāizmanto, lai <u>esošās TV programmas turpinātu pārraidīt</u> digitālajā formātā²⁰ (kas formāli ir ārpus digitālās dividendes ekspluatācijas zonas) un izveidotu ierastajai tīkla arhitektūrai piemērotus līdzekļus, tādējādi izpildot <u>jaunās apraides prasības</u>.	<u>Valsts īstenota pārvalde</u> (dividendes valsts daļa + valsts TV kanālu pārraides turpināšana). Uz UHF joslas daļas tehniskajiem izmantošanas nosacījumiem <u>neattiektos</u> oficiālā ES harmonizācija. Tāpēc to turpinās pārvaldīt katra valsts atsevišķi, saskaņā ar 2006. gada Ženēvas nolīgumu. Ja vien iespējams, TV kanālus, kas patlaban darbojas citās apakšjoslās, pakāpeniski būs jāpārvieto uz kopējo apakšjoslu, izmantojot 2006. gada nolīguma grozījumu mehānismu.
2) <u>Zemas līdz vidējas pārraides jaudas vienvirziena darbības tīkli</u> (parasti tos izmanto mobilajiem multivides pakalpojumiem un jaunākajiem konverģētajiem apraides un sakaru pakalpojumu veidiem).	<u>Valsts īstenota pārvalde, kas pēc izvēles apvienota ar koordināciju ES mērogā</u> Visām tām dalībvalstīm, kas vēlas izmantot apjomradītu ietaupījumu sniegtās priekšrocības un kas vēlas vienkāršot šā veida tīkliem piemērotu lietojumu radiofrekvenču spektra koordināciju, ir jābūt pieejai apakšjoslai. Laika gaitā ir jānodrošina arī dabiska līdzīgu pakalpojumu konverģence līdzīgās radiofrekvenču spektra joslās. Iespējams, tā rezultātā pavērtos iespēja rentabli paplašināt <u>mobilās TV</u> lietotāju loku²¹.
3) <u>Zemas pārraides jaudas divvirzienu darbības tīkli</u> (t.i., galvenokārt fiksētajiem un mobilajiem platjoslas piekļuves pakalpojumiem): šajā grupā, iespējams, ietilps citi lietojumi, piemēram, inovatīvi zemas pārraides jaudas apraides pakalpojumi.	<u>Elastīga ES harmonizācija</u>, pakāpeniska ieviešana, ņemot vērā valstu ierobežojumus.

¹⁹ Digitālā dividende ietiecas VHF un UHF joslā. VHF josla ir daudz šaurāka par UHF joslu, tai ir nepievilcīgāki radiofrekvenču spektru raksturojoši pārraides parametri, tātad to mazāk apdraud radiofrekvenču spektra pārbīvētība. Tāpēc VHF joslu var optimizēt, neizmantojot ES koordināciju.

²⁰ Tā ietilpst arī UHF joslā, kuru pirmo jāizmanto, pildot pašreizējo un turpmāko pienākumu sniegt sabiedriskos pakalpojumus.

²¹ Sīkāku informāciju par Komisijas priekšlikumu attiecībā uz mobilo televīziju, lūdzu, skatiet Komisijas Paziņojumā COM(2007) 409 mobilās televīzijas iekšējā tirgus nostiprināšana, 18.7.2007.

Ilustratīvos nolūkos attēlots, kā varētu izskatīties kopējā grupu struktūra
Kopējās radiofrekvenču spektra apakšjoslas (grupas)

470 MHz <-----UHF josla-----> 872 MHz

TIKAI VALSTS PĀRVALDĪTS RADIOFREKVENČU SPEKTRS ES PĀRVALDĪTS RADIOFREKVENČU SPEKTRS

<u>Pašlaik sniegtajiem TV un radio pakalpojumiem izmantotais radiofrekvenču spektrs</u> <u>Brīvais radiofrekvenču spektrs</u> Izmantotu kā digitālās dividendes valsts daļu Pakalpojumu piemēri: vairāk TV pakalpojumu, iespējams, arī HDTV	Pakalpojuma piemērs: šaurjoslas mobilā televīzija	Pakalpojumu piemēri: bezvadu platjoslas piekļuve, ātrdarbīga mobilā piekļuve datiem
--	--	--

Vienvirziena pārraides tīkli
(augsta pārraides jauda)

Vienvirziena pārraides tīkli
(zema līdz vidēja pārraides jauda)

Divvirzienu pārraides tīkli
(zema pārraides jauda)

— Šī daļa ir pašreizējā digitālā dividendē

6. SECINĀJUMS

Digitālā dividendē, kas rodas, no analogās apraides pārejot uz digitālo apraidi, ir lieliska iespēja stimulēt kā bezvadu sakaru, tā arī apraides nozari. Tā var īpaši veicināt Lisabonas programmā noteikto konkurētspējas un ekonomiskās izaugsmes mērķu sasniegšanu, turklāt tā spēj apmierināt Eiropas iedzīvotāju daudzveidīgās sociālās, kultūras un ekonomiskās vajadzības.

Visas digitālās dividendes priekšrocības iespējams izmantot tikai ar dalībvalstu un ieinteresēto aprindu atbalstu un aktīvu sadarbību, kā arī tikai tad, ja ir pieņemta vienota pieeja radiofrekvenču spektra izmantojuma plānošanai.

Ņemot vērā faktu, ka dažās dalībvalstīs digitālā dividendē jau ir pieejama, un ņemot vērā ES pāreju uz digitālo televīziju, kuru, domājams, pabeigs līdz 2012. gadam, ir steidzami jāsāk pieņemšanas process lēmumam par vienotu pieeju digitālās dividendes izmantojumam.

Tāpēc dalībvalstis ir aicinātas

- Veicināt jaunu pakalpojumu ieviešanu, dalībvalstīm sadarbojoties citai ar citu, kā arī ar Komisiju, lai digitālajā dividendē noteiktu kopējas radiofrekvenču spektra joslas, kuru izmantojumu iespējams optimizēt, grupējot lietojumus.

Komisija

- Sagatavos pasākumus, kas vajadzīgi kopējās joslas rezervācijai un koordinācijai ES mērogā.

Eiropas Parlaments un Padome ir aicināti apspriest šajā paziņojumā ieskicēto vienoto pieeju un atbalstīt ierosinātos pasākumus.